

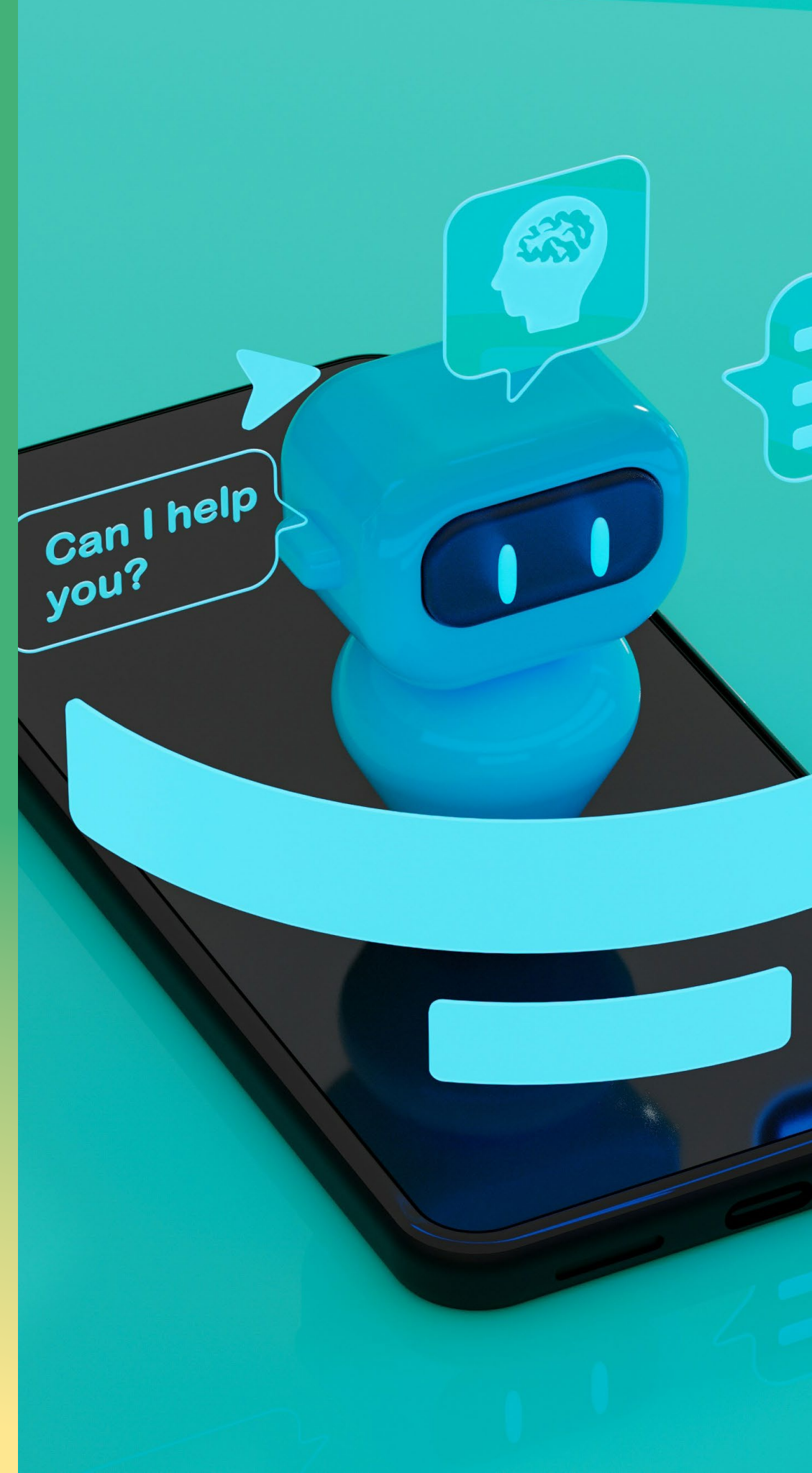
Avrupa Birliđi Yapay Zekâ Yasası'nın Genel Amaçlı Yapay Zekâ Modellerine İlişkin Hükümleri Yürürlüğe Girdi

Av. Arb. Sevgi Ünsal Özden
Av. Gülnur Çakmak Ergene
Stj. Av. İpek Ertem

ERDEM
&
ERDEM

Avrupa Birliđi (AB) Yapay Zekâ Yasası (Yapay Zekâ Yasası veya Yasa) kapsamında, Genel Amaçlı Yapay Zekâ (GPAI) modellerine ilişkin hükümleri içeren Bölüm V ve AB Yapay Zekâ Ofisi'nin (YZ Ofisi) görev ve yetkilerine, gizlilik ve ticari sırların korunmasına, denetim mekanizmalarına ve uygulanacak yaptırımlar gibi farklı konulara ilişkin maddeler 2 Ağustos 2025 tarihinde yürürlüğe girdi.

Buna göre, GPAI modellerini 2 Ağustos 2025 tarihinden sonra piyasaya süren GPAI sağlayıcıları, bu tarihten itibaren sonraki sayfalarda kısaca aktarılan yükümlölüklerle uymakla yükümlüdür. GPAI modelini 2 Ağustos 2025 tarihinden önce piyasa sunan GPAI sağlayıcılarına ise 2 Ağustos 2027 tarihine kadar uyum süresi tanınmıştır.

GPAI Modellerine Yönelik Bölüm V Düzenlemeleri

GPAI Nedir?

GPAI modelleri, yalnızca belirli bir görev ya da alan için değil; çok sayıda farklı ve birbirinden bağımsız görevi yerine getirebilecek şekilde geliştirilen yapay zekâ modelleridir. Genellikle büyük ölçekli veriyle eğitilen bu modeller, piyasaya sunuluş biçiminden bağımsız olarak farklı sektörlerdeki çok çeşitli alt sistem ve uygulamalara entegre edilebilir.

Hali hazırda piyasada bulunan **GPT-4**, **Claude**, **Gemini** ve **LLaMA** modelleri bu kategoriye giren GPAI mekanizmalarına örnek olarak gösterilebilir. Bu tür modeller; sohbet robotları, metin üretimi, görsel ve video analizi, sesli asistanlar, kod üretimi ve veri analitiği gibi birçok işlevi tek bir sistem üzerinden gerçekleştirebilir.

GPAI Sağlayıcısı Kimdir?

GPAI sağlayıcısı; GPAI modelini geliştiren veya kendi adı ya da ticari markası altında, bedelli ya da ücretsiz olarak AB pazarına sunan gerçek ya da tüzel kişidir. Ayrıca, bir GPAI modelini devralıp üzerinde önemli değişiklikler yapan ya da yeniden eğiten ikincil aktörler de eğer bu değişiklikler modelin genel yetkinliğini, sistemik risk düzeyini veya performansını kayda değer şekilde etkiliyorsa, sağlayıcı olarak kabul edilir.

Yürürlüğe Giren Yükümlülükler Nedir?

Bilgi Tutma, Şeffaflık ve Raporlama Yükümlülüğü: GPAI model sağlayıcıları; modellerinin eğitim, test ve değerlendirme süreçlerine ilişkin teknik dokümantasyon hazırlamak, bu belgeleri güncel tutmak ve talep halinde YZ Ofisi ile ulusal yetkili otoritelere sunmakla yükümlüdür. Ayrıca, modelin kendi sistemlerine entegre edilmesini planlayan yapay zekâ sistemi sağlayıcılarına da yardımcı olacak bilgi ve dokümantasyon sağlanmalıdır. Sağlayıcılar, modelin eğitildiği veri türleri, kaynakları ve işleme yöntemlerine dair bilgileri, YZ Ofisi tarafından sağlanan şablona uygun şekilde hazırlayarak kamuya açık bir özet halinde yayımlamakla yükümlüdür.

Sistemik Risk Değerlendirmesi: Yasa, bazı GPAI modellerini “*sistemik risk taşıyan modeller*” olarak sınıflandırır. Eğitim sürecinde kullanılan toplam hesaplama gücü 10^{25} FLOP eşiğini aşan veya Avrupa Komisyonu (Komisyon) tarafından yüksek etki kapasitesine sahip olduğu belirlenen modeller bu sınıfa girer.

Bu modellerin sağlayıcıları; model değerlendirmesi yapmak, belgelenmiş şekilde testler yürütmek, AB düzeyinde sistemik risklerin kaynaklarını belirlemek, değerlendirmek ve hafifletmek, ciddi olaylar ve olası düzeltici tedbirler hakkında gecikmeden YZ Ofisi’ne ve gerekli hallerde ulusal otoritelere rapor sunmak ve modelin ve fiziksel altyapısının yeterli siber güvenlik korumasını sağlamak zorundadır.

Telif Hakkına Uyum Yükümlülüğü: GPAI model sağlayıcıları, modellerini eğitirken kullandıkları verilerin AB telif hakkı mevzuatına ve özellikle Dijital Tek Pazar’da Telif Hakkı ve Bağlantılı Haklara İlişkin Direktif’e (DSM Direktifi) uygun şekilde elde edildiğini göstermekle yükümlüdür.

Güvenlik ve Kötüye Kullanımı Önleme Yükümlülüğü: GPAI model sağlayıcıları, modellerin kötüye kullanımını önleyecek teknik ve organizasyonel önlemler almakla yükümlüdür.

AB Yetkili Temsilci Atama Zorunluluğu: AB dışında yerleşik GPAI model sağlayıcıları, modeli AB pazarına sunmadan önce AB içinde yerleşik yetkili bir temsilci atamak zorundadır.

Ek Kaynaklar Nedir?

Komisyon, GPAI modellerine yönelik yukarıda sıralanan yükümlülüklerin kapsamına açıklık getirmek, uyum sürecini kolaylaştırmak, şeffaflık standartlarını netleştirmek ve sağlayıcılar ile YZ Ofisi arasındaki iş birliğini güçlendirmek amacıyla, 10 Temmuz 2025 tarihinde “*Uygulama Kodları*”nı (Code of Practice) yayınladı. Ayrıca, 18 Temmuz 2025’te GPAI tanımına, sistemik risk kriterlerine, sağlayıcı sıfatının belirlenmesine, açık kaynak istisnasının kapsamına ve uygulama ile denetime ilişkin Komisyon yorumuna yer veren bağlayıcı olmayan GPAI Kapsam Rehber de yayınlandı.

Yürürlüğe Giren Diğer Hükümler

Bildirim ve Denetim Mekanizması: Yasa'nın Ek 3'ünde ele alınan yüksek riskli yapay zekâ sistemlerini denetleyecek uygunluk değerlendirme kuruluşlarının atanması, denetlenmesi ve yetkilendirilmesine ilişkin kurallar yürürlüğe girdi.

YZ Ofisi: YZ Ofisi'ne ilişkin düzenlemeleri içeren Bölüm VII yürürlüğe girdi. YZ Ofisi, Komisyon bünyesinde kurulan ve Yapay Zekâ Yasası'nın uygulanmasından sorumlu merkezi düzenleyici ve gözetim otoritesidir.

Gizlilik ve Ticari Sırların Korunması: Gizlilik yükümlülüklerini içeren madde 78 yürürlüğe girdi. Buna göre, görevli otoriteler, görevleri sırasında edindikleri bilgilerin gizliliğini korumak, yalnızca gerekli verileri talep etmek, bunları güvenli şekilde saklamak ve ihtiyaç kalmadığında silmekle yükümlüdür.

Yaptırımlar: Yapay Zekâ Yasası'na aykırılık halinde uygulanacak yaptırımlar yürürlüğe girdi. Buna göre;

- 2 Şubat 2025 tarihinde yürürlüğe giren yasaklı yapay zekâ uygulamalarına ilişkin hükümlere aykırılık halinde, 35 milyon Euro'ya veya bir önceki mali yıldaki küresel cironun %7'si oranına kadar para cezası uygulanabilir.
- Diğer yükümlülüklerin ihlali hâlinde, 15 milyon Euro'ya veya cironun %3'üne kadar para cezası uygulanabilir.
- Yetkili makamlara yanlış, eksik veya yanıltıcı bilgi verilmesi durumunda ise 7,5 milyon Euro'ya veya cironun %1'i oranında idari para cezası uygulanabilir.

Yasa uyarınca, para cezaları için belirtilen tutarlardan yüksek olan esas alınır. Ancak küçük ve orta büyüklükteki işletmeler (KOBİLER) ve girişim şirketleri için cezalar, daha düşük olan tutar üzerinden hesaplanır.

İlgili Kişiler

Sevgi Ünsal Özden

Yönetici Avukat ve Arabulucu

sevgiunsal@erdem-erdem.com

Tilbe Birengel

Kıdemli Avukat

tilbebirengel@erdem-erdem.nl

İstanbul

Ferko Signature

Büyükdere Caddesi, No. 175 Kat. 3, 34394, Esentepe - Şişli, İstanbul

+90 212 291 73 83 / +90 212 291 73 82

istanbul@erdem-erdem.av.tr

İzmir

1476 Sokak, No. 2, D. 27, Aksoy Plaza Alsancak, İzmir

+90 232 464 66 76 / +90 232 466 01 21

izmir@erdem-erdem.com

Amsterdam

Office 4.31, Strawinskylaan 457, 1077 XX Amsterdam

+31 (0)20 747 1113

amsterdam@erdem-erdem.nl